

1. Lynn White

Shrnutí základní myšlenky:

Autor se zamýšlí nad tím, kde jsou kořeny naší ekologické krize. Dochází k tomu, že přírodu si podmaňujeme pomocí vědy a techniky. Ta se začala rozvíjet ve středověku v době, kdy bylo v Evropě převládajícím náboženstvím křesťanství, které je hlavním pramenem našeho kořistnického vztahu k přírodě. Křesťanství podle Whita předurčuje člověka k využívání přírody pro svoje potřeby. Člověk je obrazem Boha, který vládne nad vším ostatním tvorstvem. Člověk ztrácí respekt přírodě, protože se z ní vytratili všudypřítomní pohanští duši. V dnešní době, ač se již z velké části za křesťany nepovažujeme, stále čerpáme z jeho hodnotových východisek a to zejména pokud jde o vztah k přírodě. Řešením je podle autora vznik nového náboženství nebo transformace toho starého.

Souhlasíte s Whiteovou tezí, že náboženství (obecně) zásadním způsobem ovlivňovalo kulturní vývoj naší civilizace?

S autorovým názorem, že náboženství velmi ovlivnilo kulturní vývoj naší civilizace, souhlasím. Myslím si, že s tímto názorem jde jen těžko polemizovat a snažit se jej vyvracet. Každé náboženství totiž ovlivňuje věřícím jejich život velmi významně, tak, že nastavuje určitý hodnotový systém, který je potřeba dodržovat. Tím, že se vytvoří vlivný náboženský proud, nejsou ovlivněni pouze věřící, ale také ti, kteří dané náboženství nevyznávají a to například tak, že se s danou vírou pokoušejí například určitým způsobem polemizovat nebo si jen vnitřně nějak zdůvodňují, proč pro ně není rozumné nebo správné náboženství uznávat.

Jaké jsou podle vás problematické body jeho kritiky křesťanství a které jeho myšlenky byste naopak podpořili?

Zdá se mi, že je White ke křesťanství příliš krutý. Je sice pravda, že křesťanství změnilo postavení člověka ve vztahu k ostatním organismům, ale neznamená to, že tím člověk dostal povolení od boha přírodu vykořisťovat. S trochou snahy je sice možné takto sdělení v bibli chápat, ale myslím, že takhle to myšleno nebylo. Člověk měl být spíše zodpovědným správcem toho, co mu tady bůh připravil. Neměl Zemi ničit, ale spíše se o ni starat. Za to, že

došlo k plenění v takovéto míře, jakou můžeme pozorovat dnes, nemůže jen křesťanství, ale často spíše lidské vlastnosti, které jsou biblí spíše odsuzovány, jako hamižnost, lakota a nenasytlost.

Souhlasím ale s tím, že přechod od pohanství ke křesťanství byl rozhodně krok směrem od přírody.

Za Whiteovou argumentací prosvítá kontrast dvou ze základních postojů environmentální etiky. Které to jsou?

Jde o kontrast toho, zdali člověka považovat jako přírodě nadřazeného, tedy antropocentricky, anebo jako její součást. V textu jde o kontrast přístupu ke světu „obyčejných“ křesťanů a výjimečný postoj sv. Františka z Asisi, který považoval zvířata jako sobě rovná.

2. Rachel Carson

Shrnutí základní myšlenky:

Autorka se upozorňuje na nebezpečné chování lidí k přírodě. Zejména chápe jako problematické vypouštění chemikálií a radioaktivních látek do přírodního prostředí. Změnám, které člověk vyvolává a zejména chemikáliím, které vytváří, se podle autorky příroda (a s ní i člověk) jen těžko přizpůsobí. Pro to abychom zničili několik málo druhů, vystavujeme velkému nebezpečí sami sebe.

Jaké alternativy chemických pesticidů navrhuje Carson jako řešení?

Jako řešení navrhuje Carson prozkoumat a pochopit společenstva, která chceme zkoumat. A dále vidí potenciál v biologických prostředcích kontroly, které, protože pocházejí z přírody, nejsou tak agresivní jako chemické hubicí látky.

Co o těchto přístupech víme dnes?

Snahy o užívání principu porozumění „škodlivým“ organismům a celému procesu pěstování se v dnešní době objevují. Bohužel zatím jde spíše o výjimečné případy, které se spíše než zásobováním populace potravinami stále ještě soustřeďují právě na vývin nových principů zemědělství „v souladu s přírodou“. Na jejich markantnější užití v praxi si musíme ještě počkat. Majoritní pěstování potravin se stále zaměřuje na co největší výnos v co nejkratším časovém intervalu bez ohledu na to, jak to půdu poškodí do budoucna a toho se nejlépe dosahuje pomocí chemických hnojiv a pesticidů.

Jak se od dob vydání knihy proměnilo nakládání s chemikáliemi?

Spotřeba chemikálií v zemědělství od dob vydání knihy klesla. DDT o kterém se kniha nejvíce zmiňuje, bylo v 70. letech zakázáno. Situace se tedy významně zlepšila, byly vyvinuty selektivní pesticidy, zaměřující se jen na určitý typ škůdce.